

MUZISCHE VORMING

1. Beginsituatiefase

1.1. Visie

Tijdens de lessen muzische vorming trachten wij de leerlingen op een spontane manier te stimuleren tot experimenteren en exploreren. We willen dat ze zichzelf en hun omgeving beter leren kennen en hopen zo hun blik op de wereld te verruimen. We willen de leerlingen een nieuwe wereld laten ontdekken, de wereld van de kunst in zijn verschillende facetten, waarin al hun zintuigen aan bod kunnen komen (bv. kennis maken met bekende kunstenaars, componisten, technieken uitproberen...).

Via de verschillende domeinen binnen muzische vorming (beeld, muziek, drama, beweging, media en attitudes) stimuleren we de leerlingen om hun grenzen te verleggen. Zij krijgen dankzij de verschillende muzische expressievormen een middel om zich te uiten. Ze leren hun gedachten, gevoelens te ordenen voor zichzelf en indien gewenst ook voor de buitenwereld. We werken ervaringsgericht en hebben hierbij oog voor de mogelijkheid tot transfer naar andere leergebieden en naar hun dagdagelijkse leven.

De leerling staat centraal. Elke leerling heeft zijn eigen persoonlijkheid, talenten en aanleg die we verder tot ontplooiing willen brengen. Aan de hand van de groeiende muzische vorming en door middel van differentiatie trachten we de leerlingen zoveel mogelijk op hun maat een aanbod te geven. Sommige leerlingen willen bv. graag een verhaal vertellen tijdens een les drama, terwijl anderen liever iets uitbeelden. We zorgen ervoor dat de leerlingen hun talenten zo veel mogelijk kunnen inzetten.

Tijdens de muzische activiteiten wordt bij onze leerlingen een leerproces op gang gebracht waarin doelstellingen voor de totale persoonlijkheidsontwikkeling (cognitief, sociaal-emotioneel, fijnmotorisch, handvaardigheid,...) kunnen worden nagestreefd en gerealiseerd (zie ankerpunt 2 van ons opvoedingsproject). Dit maakt dat er heel wat linken zijn tussen het vak muzische vorming en andere leergebieden.

- Muzisch handelen helpt bijvoorbeeld bij de ontwikkeling van *sociaal-emotionele competenties*. Muzisch bezig zijn laat ons samenwerken, afspraken maken, elkaar helpen, luisteren naar elkaar, respect tonen en waarderen van klasgenoten.
- Ook met het leergebied *wiskunde* zijn heel wat linken, bv. het kunnen afwegen van ingrediënten bij het maken van brooddeeg, het hanteren van een meetlat, ruimtelijk inzicht ...
- Het domein 'beweging' sluit dan weer erg aan bij het leergebied *lichamelijke opvoeding*.
- Het domein 'media' hangt nauw samen met het leergebied *ICT*.
- *Taal* blijft ook als rode draad aanwezig doorheen onze activiteiten, al hoeft dit daarom niet enkel 'verbale' taal te zijn.

- De link met *leren leren* is bv. duidelijk wanneer we leerlingen leren stappenplannen hanteren bij het uitvoeren van opdrachten.
- We proberen inhoudelijk zo goed mogelijk aan te sluiten bij de thema's uit de *werolessen*. Maar ook op de actualiteit wordt ingespeeld (seizoenen, feestdagen,...).

Belangrijk is ook dat de leerlingen voldoening halen uit hun resultaat. Zo wordt hun zelfbeeld positief bekrachtigd. De werkjes van *alle* leerlingen worden tentoongesteld in de school, op het jaarlijks eefestijn, op de infostand tijdens de Lentefeesten en zijn ook te zien op de schoolwebsite en in de schoolkrant. Wij zijn fier op wat zij kunnen en dit mag iedereen zien!

1.2. Doelgroepprofilering

Type 1

Kinderen met een licht mentale beperking hebben doorgaans een achterstand in de ontwikkeling van waarneming, lichaamsschema, ruimte- en tijdsbeleving, grote of kleine motoriek en ruimtelijk inzicht. Doordat hun waarneming vaak oppervlakkig is en weinig gedifferentieerd, is ook hun voorstellingsvermogen anders. Via muzische vorming kan men deze problemen aanpakken. Een groot pluspunt hierbij is dat leerlingen vaak vreugde en plezier beleven tijdens muzische activiteiten.

In het muzisch handelen communiceren kinderen via diverse expressievormen (vormen, kleuren, materialen, gebaren, woorden, klanken, zinnen...). Voor onze type 1-leerlingen, die vaak problemen hebben op vlak van 'talige' communicatie, kan dit een waardevol alternatief vormen.

Onze leerlingen hebben nood aan verruiming van hun ervaringswereld en de daarbij horende inzichten en verbanden. Bij deze leerlingen is het vermogen tot probleemoplossend denken soms beperkt. Ze hebben meer nood aan het stimuleren van hun creatief vermogen, veel herhaling, eenvoudige opdrachten... Bij hen ligt het tempo om nieuwe vaardigheden aan te leren vaak lager.

Voor leerlingen uit type 1 leggen we volgende accenten binnen muzische vorming:

- plezier beleven aan het creatief bezig zijn;
- stimuleren van het probleemoplossend denken, bv. door hen eenvoudige stappenplannen te leren gebruiken bij het begrijpen en uitvoeren van een opdracht;
- leren het juiste materiaal kiezen en hanteren;
- voeling krijgen met kunst;
- coöperatief werken.

Type 8

Kinderen met leerstoornissen kampen soms met problemen die hun ontwikkeling op gebied van muzisch handelen kunnen belemmeren of vertragen. Zij zijn vaak minder geneigd tot exploratie en zelfontdekkend leren. Muzische activiteiten bieden hen de kans hun omgeving en zichzelf beter te leren kennen op een plezierige manier. De accenten die we leggen binnen muzische vorming voor leerlingen uit type 1 gelden uiteraard ook voor de leerlingen uit type 8, maar worden nog verder verfijnd of aangevuld:

- niet enkel aandacht voor het proces maar ook voor het product: meer oog voor detail en fijnere afwerking, meer aandacht voor eigen creatieve inbreng;
- stimuleren van het probleemoplossend denken: we stimuleren de leerlingen om zelfstandig een stappenplan te hanteren;
- volgorde van een beeldende constructie kunnen uitvoeren volgens stappenplan, waarbij tussenstapjes kunnen worden weggelaten;
- leggen van inzichten en verbanden;
- zich nog meer inleven in het concept van kunst;
- met minder begrenzing zelfstandig de opdracht tot een goed einde brengen.

2. Doelenfase

Onze school baseert zich voor het leergebied muzische vorming binnen type 1 op de ontwikkelingsdoelen (OD) type 1 (BuBao 1999). Voor type 8 baseren we ons op de OD en de eindtermen van het gewoon basisonderwijs (sept. 2010). Voor type 8-onderwijs zijn voor dit leergebied geen bijkomende OD geformuleerd. Voor type 1 baseren we ons op de OD type 1 (1999). *(zie ook Pedagogisch project, fase II doelenfase)*

Binnen elk domein van muzische vorming hebben we OD geselecteerd. Deze hebben we gekoppeld aan bepaalde niveaus en vormen onze groeilijnen. Het is niet de bedoeling dat al deze doelen in dat niveau behaald moeten worden. Leerkrachten hanteren deze niveaus flexibel en selecteren hieruit wat voor hun groep op dat moment nodig is. Het kan ook zijn dat voor een bepaalde leerling doelen uit een ander niveau (lager of hoger) meer aangewezen zijn.

Wij vinden het proces dat de leerlingen doormaken tijdens de lessen muzische vorming minstens zo belangrijk als het eindproduct. Voorbeelden: leren samenwerken, materialen delen, aanpakgedrag, volhouden en geduld om iets af te werken... Daarom plaatsen we binnen onze groeilijn de attitudes vooraan.

3. Voorbereidingsfase

3.1. Strategie

De creajuf geeft onze leerlingen wekelijks lessen muzische vorming. Zij tracht bij de uitwerking van deze lessen aandacht te hebben voor de thema's die op dat moment aan bod komen tijdens de werollessen, alsook met de actualiteit (vb. moederdag, vaderdag...). Daarnaast wordt muzische vorming ook in de klas zelf door de klasleerkrachten aangebracht, al dan niet geïntegreerd binnen andere leergebieden, vb. binnen SEO, godsdienst, wero, taal... Zij kunnen daarbij gebruik maken van het crealokaal en het lokaal ernaast, alsook het aanwezige materiaal.

Buiten deze vaste lesuren in de week nemen onze leerlingen ook regelmatig deel aan andere muzische activiteiten, bv.

- theater- en filmvoorstellingen in CC De Meent;
- cultuurdag in CC De Meent;
- jeugdboekenweek;
- workshops op school door o.a. De Munt;
- optreden tijdens de Lentefeesten;
- zangsessies op schoolniveau ter voorbereiding van sinterklaasfeest, kerst, bos- of zeeklassen...;
- toneel en zang tijdens misvieringen die de school organiseert.

3.2. Handleiding bij de groeilijn muzische vorming

- Zie algemene afspraken in *Pedagogisch project, III Voorbereidingsfase, punt 6 "Hanteren van het curriculum per leergebied"*.
- Specifiek voor leergebied muzische vorming: indeling van de niveaugroepen:

Type 1	Type 8
SLK	SLK
Basisklas	Basisklas
Tussenklas	Tussenklas
Eindklas	Eindklas

In basisklas, tussenklas en eindklas is er gemiddeld 2 schooljaren tijd om aan de OD te werken. De groeilijn wordt door iedereen gebruikt die rond muzische vorming werkt. Bij de creajuf kan men terecht voor extra informatie, materiaal...

4. Uitvoeringsfase

Tijdens de lessen muzische vorming kan het wenselijk zijn dat er extra ondersteuning wordt geboden door hetzij de kine, hetzij een andere leerkracht. Wat betreft het inzetten van paramedici en ambulante leerkrachten tijdens de lessen muzische vorming: zie *Pedagogische project, fase IV, 2. 'Klasintern werken'*.

De creajuf verzamelt alle informatie en is eindverantwoordelijke voor het invullen en opvolgen van de groeilijn muzische vorming.

5. Evaluatiefase

- Zie algemene afspraken in *Pedagogisch project, punt V: 'Evaluatiefase'*.
- De creajuf is eindverantwoordelijke voor de evaluatie van de leerlingen op het document *Groeilijnen muzische vorming*. Hierbij is zowel aandacht voor het proces als voor het product van de leerlingen. Zij verzamelt alle evaluaties en zorgt voor feedback per leerling in het document *Individueel handelingsplan* voor de klassenraad.